

JORDI SOLÉ-TURA: PLANTAR CARA A CONVERGÈNCIA

«Hem de reforçar l'estat»

Jordi Solé Tura, catedràtic de Dret Polític, ex-diputat, «pare de la Constitució» i militant històric del PSUC, ha donat públic suport en les darreres eleccions al PSC-PSOE, com a culminació d'un procés d'evolució personal i política que explica, a grans trets, en aquesta entrevista.

Josep Maria Pasqual

Quina és la seva filiació política actual?

—Ara cap. Des del punt de vista de militància, cap.

—Vostè ha participat en mítings socialistes en les darreres municipals, però només en els de suport a Pasqual Maragall...

—Ja havia dit a en Pasqual que par-

ticiparia en la seva campanya; i tal com s'estaven bipolaritzant les municipals, vaig creure important reforçar la seva candidatura..., i posar el màxim esforç per impedir que Convergència obtingués l'alcaldia de Barcelona.

—¿Coincideix més amb Maragall que amb altres líders socialistes?

—No. Vaig pensar que el combat principal seria Barcelona. No hauria tingut inconvenient a participar en reforç d'altres candidatures d'esquerra

contra les de dreta. El que no tenia sentit era que jo participés allà on la confrontació principal era contra forces també d'esquerres.

—Vostè prové del PSUC. Va ser-ne expulsat els anys 60, va fundar Bandera Roja, va tornar al PSUC l'any 74 i va arribar a ser diputat... però finalment va abandonar aquest partit comunista. ¿En què hi discrepava, fonamentalment?

—No hi havia discrepància. Simple-

ment, el projecte pel qual jo havia estat en el PSUC ja no es podia realitzar. I personalment vaig quedar molt tocat per tots els conflictes interns que van destruir aquell projecte.

Me'n vaig anar sense fer gaire soroll. No és fàcil, però me n'he sortit força bé. Quan algú marxa d'un partit sembla que hagi de fer la gran proclamació i escampar arreu que finalment ha descobert l'error... Jo no he cregut mai que estar en un partit fos una professió de fe.

Quan deixes d'estar d'acord amb un projecte polític... prou... ¿s'ha acabat! I te'n vas tan tranquil sense trencar les amistats amb ningú.

—Així, ¿no va participar en els conflictes entre pro-soviètics i eurocomunistes?

—Era molt difícil quedar-ne al marge. Vaig pensar sempre que era un suïcidi i creia que calia lluitar pel projecte, però, ho repeteixo, era molt difícil quedar-ne al marge. I personalment vaig patir molt.

—Des que col·labora amb el Partit Socialista, ¿Jordi Pujol s'ha convertit en el seu principal contrincant?

—No especialment. A Jordi Pujol, personalment, li tinc molt de respecte. El que crec és que ell encapçala el projecte polític que l'esquerra ha de combatre. I no és que cregui que tots hem de ser anti-Jordi Pujol.

El model de dreta que presenta Convergència és molt negatiu per a Catalunya. No hi estic gens d'acord. I l'eix principal per combatre'l és, evidentment, el Partit Socialista.

—Però el Partit Socialista ja ha estat derrotat en dues ocasions per Convergència i Unió. ¿Vostè fa alguna proposta, més enllà dels esquemes partidistes, per vèncer CiU?

—Una proposta concreta és que l'esquerra ha de sumar forces. Tot el que sigui dividir-se i enfrontar-se és negatiu, perquè en aquests moments la dreta està sumant, sense importar-li'n gaire els principis. CiU és capaç de posar-se d'acord amb Aliança Popular per aïllar els socialistes.

Cal plantar cara des de l'esquerra. No resignar-se a perdre. Hem de pensar a combatre seriosament per intentar guanyar les autonòmiques.

—Però el PSC mai no ho ha aconseguit, això...

—No, però ho ha d'aconseguir un dia o altre. A més, hi ha moltes maneres de perdre-les; l'una és plantant cara. Crec que cal anar a guanyar o com a mínim a no perdre d'una manera catastròfica. Cal trencar la dialèctica infernal que diu que uns són Catalunya

i els altres no. A les municipals es demostra que la gent no pensa així.

—¿I no creu que homes com Obiols, Armet i Raventós, i altres provinents del PSC-Congrés, cada vegada tenen menys poder en el partit?

—No tinc cap element per saber-ho.

—Vostè que ha criticat tant el nacionalisme, ¿pot explicar quina diferència hi ha entre el nacionalisme i el ca-

vertim tots en traïdors. I no hi estic gens d'acord.

—El catalanisme polític, en canvi, sempre ha intentat obtenir cotes més altes d'autogovern, i vostè sembla més partidari d'assimilar totes les autonomies...

—No, no. El que vull és el màxim d'autogovern, i qui l'ha defensat al màxim sóc jo, que he fet l'Estatut

«L'eix per combatre Convergència és, evidentment, el Partit Socialista».

l'Autonomia i la Constitució. Mai no se'm podrà acusar. Seria un gran equivoc. Ara, ¿quin model d'autogovern? Amb el fet que Catalunya sigui un estat independent, jo no hi estic d'acord. Vull el màxim autogovern dintre de l'Estat de les autonomies. Aquest estat, de moment, és molt desigual, però té vocació que tothom acabi amb grans cotes d'autogovern..., però pot ser que no sigui així, inclús pot acabar fracassant. En aquest cas, tindriem una gran responsabilitat des de Catalunya, perquè no hauríem contribuït perquè funcioni. I això és culpa dels nacionalismes.

—Jo he criticat el nacionalisme convergent. Però crec que tots els partits polítics catalans, també els socialistes, són catalanistes. Jo també en sóc.

Les diferències entre nacionalisme i catalanisme són essencialment dues. El nacionalisme convergent intenta ser totalitzador, mentre el catalanisme no té cap pretensió exclusivista. I segona, el nacionalisme convergent continua cultivant la dialèctica d'un enemic exterior i immutable. Tot s'explica en funció d'aquest enemic exterior, s'eludeixen sistemàticament responsabilitats i s'aconsegueix transformar els qui no estan d'acord amb Convergència en prolongacions internes de l'enemic exterior. Per a ells, Catalunya només són els qui ara manen i, els altres, ens con-

—¿No li sembla paradoxal culpar els nacionalismes català i basc, inspiradors de la idea d'autonomia, precisament de ser-ne el fre?

—El nacionalisme crea una situació

de crispació, de rebuig del marc constitucional i d'indefinició. No s'aclareix mai. No diu si vol la independència o no la vol. En el cas dels bascos, ja s'arriba a extrems grotescos. Es pot dir que els dos motors més poderosos que hi havia per construir les autonomies, en aquests moments, no funcionen. Se'ls veu com a factors de bloqueig més que de dinamització. Aquesta és la

l'Estat de les autonomies, l'autodeterminació no té sentit. Per això, crec que autodeterminació i independència són proposades absolutament equívokes, molt retrògrades i reaccionàries i gens progressistes.

—*Fa poc, Raimon Obiols deia que Catalunya és l'assignatura pendent dels socialistes. ¿Vostè creu que realment Catalunya i Euskadi són culpables que*

nou. Però amb l'actual Constitució podem arribar a fer funcionar Espanya com un estat federal. Al Mercat Comú els sistemes econòmics moderns introdueixen, a més, nous factors de centralització i, si no tenim molt clar que hem de reforçar l'estat, no ens en sortirem.

—*Ja que ens parla d'estat federal que permeti una millor consideració a les nacions que hi conviuen, voldria recordar-li que el Partit Socialista també té una estructura federal i, en canvi, als socialistes catalans no se'ls considera gaire... Em refereixo a la negativa de grup parlamentari propi...*

—Això, per a mi, no té importància. Tots els estats federals combinen un grau de descentralització amb un de centralització. I també disposen d'algun gran mecanisme d'uniformització.

Pel que fa al Partit Socialista, és l'únic que aguanta a nivell de tot l'estat. Tota la resta, a la dreta i a l'esquerra del PSOE, s'ha trencat. Cap altre partit no ha resolt tan bé el manteniment d'un projecte global per tot Espanya i el funcionament amb autonomia suficient per a frentar els problemes de cada lloc sense provocar conflictes.

—*¿Si no s'han provocat conflictes, no ha estat més aviat per alguna submissió des del PSC? ...Recordo algun recurs presentat pel govern del PSOE a lleis aprovades al Parlament de Catalunya amb els vots del PSC...*

—Els socialistes catalans han de ser conscients de fins a quin punt hi ha uns interessos globals. Els recursos, no obstant això, són grans errors que va fer el PSOE. Però ja s'han anat creant mecanismes de col·laboració i coordinació que abans no hi havia.

Cal recordar que estem a les beceroles en la construcció de l'Estat de les autonomies. S'han creat disset comunitats, però encara no s'han resolt els problemes de fons.

—*¿I quant pensa que pot trigar a resoldre's?*

—Una reforma profunda de l'Estat espanyol contemporani, que trenqui la lògica del centralisme, es farà llarga. Potser vint o vint-i-cinc anys, anant bé. No es pot córrer gaire i menys quan en casos com el de la Generalitat allò que s'ha fet és reproduir en petit el mateix esquema de l'administració central. Les grans reformes de l'aparell d'estat encara no s'han fet. Són lentes.

—*I aquest aparell d'estat tan difícil de trencar, ¿no creu que és el màxim exponent d'un profund nacionalisme espanyol?*

—Hi ha nacionalismes i nacionalisme espanyol. Sempre hi ha hagut un

gran responsabilitat del nacionalisme; per això n'estic en contra.

L'impuls autonòmic ara queda en mans dels governants de l'estat, que pot ser que el tirin o no endavant. Les altres autonomies fan un paper molt reduït. En definitiva, crec que anem a un fracàs en el qual els nacionalismes català i basc tindran una enorme responsabilitat.

—*¿Com explica, doncs, que altres forces progressistes, a l'esquerra de convergència, també propugnin l'autodeterminació o la independència?*

—Cometen un gravíssim error. Precisament per això, ja no crec que siguin plantejaments progressistes. Catalunya, després de la Constitució, té un marge d'autogovern com no ha tingut mai dins l'Espanya moderna i en pot tenir molt més. Així, si es vol defensar

l'Estat de les autonomies no funcioni millor, tot i el marge de confiança que li estan donant des dels inicis de la democràcia?

—Hi ha hagut responsabilitats per totes bandes. Tant el govern d'UCD, com el socialista, després, han mantingut plantejaments jacobins. Construir les autonomies significa canviar la lògica de l'Estat espanyol, que és profundament centralista des de fa segles. I la transició va heretar íntegrament aquesta concepció. Ara bé, pensar en una descentralització en pocs anys, combinada amb una època de conflictes continus, no pot ser.

Trigarem molt a variar l'estat. I, si ens en sortim, cosa de la qual no estic del tot convençut, han de passar molts anys per poder desmantellar el vell estat, que és molt més poderós que el

nacionalisme espanyol... històricament, un nacionalisme espanyol d'extrema dreta, que fins i tot combatia amb les armes contra el pluralisme nacional d'Espanya.

Però jo crec que qui governa un estat ha de tenir voluntat de mantenir-lo, tant si governa la dreta com si ho fa l'esquerra. I, després de la Constitució, hi ha hagut un concepte nou d'Espanya. Els nacionalistes espanyols que governen actualment Espanya no ho fan amb el mateix sentit amb què ho feien els antics nacionalistes espanyols d'extrema dreta. Són gent que defensen una Espanya que va canviant. Quan veig una bandera espanyola, encara em fa un salt el cor, però, si porta l'escut constitucional... ja és una altra història. No tenim necessitat de denunciar constantment que els que volen governar Espanya són nacionalistes espanyols enfrontats amb nosaltres.

—Encara podriem parlar d'un reforçament formal del nacionalisme espanyol, aquell que tantes vegades al dia parla per TVE de la «nación», del «gobierno de la nación», o els casos de les sentències contra la llengua...

—Es poden considerar restes del passat. Potser sí que hi ha algun jutge dels d'abans i que encara no s'hagi llegit la Constitució, però no representen una voluntat explícita de combatre les autonomies. No podem posar totes les actuacions en el mateix sac, ni pensar que Felip V és igual que Felipe González.

D'altra banda, tampoc no estic d'acord amb l'eufemisme que cada vegada que hem de dir Espanya parlem de l'Estat espanyol. ¿Quin sentit té?

—Canviem de tema. Ja que va participar-hi, ¿com valora la Conferència d'Homes i Dones d'Esquerra, ara que ja s'ha donat per acabada?

La conferència va ser iniciativa de molta gent que volia trobar un fòrum per discutir el nous problemes que planteja l'esquerra. Inicialment, va tenir un èxit espectacular. Després, només hauria tingut continuïtat si els partits polítics d'esquerra catalans haguessin tingut voluntat de potenciar-la. Com que no ho van entendre, el fòrum es va anar apaïvagant. I ara ja es pot donar la Conferència per acabada. Tanmateix, els partits n'estan recollint algunes idees.

—¿Al final només haurà servit per acostar una sèrie de persones independents o d'altres partits cap al Partit Socialista?

—No ho sé. Suposo que potser sí que el PSC ara tindrà algun nou militant.

—¿I ja ha sentit els comentaris que diuen que Solé Tura va muntar la Conferència només per a la seva projecció personal?

—Això és el que s'ha dit. Però jo no vaig muntar la Conferència; m'hi vaig incorporar quan ja estava en marxa. Per les raons que sigui, és cert, vaig tenir-hi un cert protagonisme, però qui pensi que a hores d'ara m'haig de dedicar a promoure'm personalment muntant conferències és que no em coneix.

Vull contribuir a fer guanyar l'esquerra i crec, això sí, que hi ha un eix principal que és el Partit Socialista, i en funció d'ell, cadascú ha de prendre posicions. D'això, a promoure'm... Hi ha qui encara té una concepció abso-

lutament conspirativa de la vida política. I van molt errats, perquè jo mai no he tingut aquesta visió conspirativa. Les coses són molt més senzilles, en el fons.

—Permeti'm encara una altra lectura de la Conferència que ja ens ha dit que no va muntar. ¿És veritat que, en el fons, vostè és l'home a Catalunya de Felipe Gonzalez i d'Alfonso Guerra?

—No. No estic a prop de cap d'ells. I li diré una cosa que no la creurà ningú. Amb Alfonso Guerra, no hi he parlat des que ell és el vice-president del govern..., ni una sola conversa. Amb Felipe González sí que he parlat un parell de vegades, però allò de... ¿que tal? ¿com estàs? i prou. Ja sé que hi ha qui es pensa que sóc un visitant assidu de La Moncloa, que sóc l'home del PSOE a Catalunya. I no. És amb Obiols, Armet, Maragall... amb qui sí que parlo sovint.

—Permeti'm una indiscreció. ¿Ha sentit a parlar de l'Orquestra Rosa?

—Sí. I em sembla una animalada com una casa.

—Doncs, es diu que vostè és un dels solistes principals de l'Orquestra...

—Sí. Sóc solista perquè em dic Solé. Però insisteixo que em sembla una de les idiotades més grosses que s'han dit.

—Per acabar, ¿quan pensa passar a ser cap de llista en el Partit Socialista?

—No tinc previst res d'això.

—¿Vol dir que les autonòmiques de l'any vinent serien un bon moment?

—Potser sí, potser no. Personalment no tinc cap pla sobre aquesta qüestió. Ara bé, estic disposat a assumir el que calgui si es tracta de plantar cara a Convergència. ¡Que quedi clar! □

el Temps

El setmanari EL TEMPS convoca el II Premi de Periodisme «El Temps», per a articles o reportatges inèdits, de temàtica lliure, incloent-hi la investigació periodística, dotat amb 50.000 pessetes. Aquests articles hauran de constar, si més no, de deu folis, grandària holandès, escrits a màquina i a doble espai; no podran excedir-ne els quinze. Hauran de lliurar-se, abans del 20 de setembre, a la redacció d'EL TEMPS, Avda. del Baró de Càrcer, 40, 13. 46001-València. L'acte de Lliurament coincidirà amb el dels Premis Octubre. La composició del jurat serà anunciada oportunament.